

уголовному законодавству України и США. Проанализированы научные позиции отечественных и зарубежных исследователей касательно степени мошеннической природы экономических злоупотреблений в обоих государствах. Приведены практические примеры в пользу тезиса об обмане как содержательной основе и ключевом факторе вне конкретных проявлений экономической преступности. Сделан вывод о свойственности серьезных недостатков как законодательного и конструктивного характера мошенническим запретам по уголовному законодательству как Украины, так и США.

Ключевые слова: экономическое преступление, мошенничество, запрет, сравнительно-правовой анализ.

Kamenskyi D. V.

DECEPTION AS A SYSTEMIC ELEMENT OF ECONOMIC CRIMES UNDER UKRAINIAN AND AMERICAN LAW

The scientific paper is devoted to a comparative analysis of the element of deception as a common, system-forming element in the structures of economic crimes under the criminal law of Ukraine and the United States. The scientific positions of domestic and foreign researchers regarding the degree of fraudulent nature of economic abuses in both countries are analyzed. Practical examples are provided in favor of the thesis of deception being a substantial basis and a key factor beyond specific manifestations of economic crime. Conclusion is made about the inherent nature of serious shortcomings both of legislative and constructive nature inherent in fraudulent prohibitions under criminal laws of both Ukraine and the United States.

Key words: Economic crime, fraud, prohibition, comparative legal analysis.

УДК 343.223(477)

Леоненко Т. Є.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри кримінального, цивільного
та міжнародного права юридичного факультету,
Інститут управління та права Запорізького
національного технічного університету, м. Запоріжжя

МАЛОЗНАЧНІСТЬ ДІЯННЯ В ІСТОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Статтю присвячено дослідженню історії норми про малозначність діяння в історії кримінального права та законодавства про кримінальну відповідальність України, визначенню його ознак, аналізу теоретичних та практичних проблем і шляхів їх вирішення, пов'язаних із застосуванням норми про малозначність, а також вирішенню загальних питань, пов'язаних з поняттям малозначності діяння.

Ключові слова: малозначність діяння, суспільна небезпека, злочинні наслідки.

Постановка проблеми. Якщо говорити безпосередньо про поняття малозначності діяння в древньоруських джерелах та джерелах, що діяли на території України в період з 1468 по 1566 роки, маємо припустити, що ця норма, в сучасному розумінні, мала місце у Судебнику короля Казимира (1468), Першому Литовському статуті (1529), Другому Литовському статуті (1566) [1] та у такій пам'ятці козацького права, як «Права, за якими судиться Малоросійський народ» [3]. Якщо аналізувати польсько-литовські документи, можна зазначити, що хоч формально поняття малозначності діяння ще не існує, законодавчо зафіксована межа між значними та незначними наслідками. Наприклад, ст. 13 Судебника короля Казимира вказує: «А хто украдець выше полукопья, а любо корову, того узвесити» [2]. Це значить, що відповідальність за викрадення настає, якщо викрадене коштує більше півкопійки. Тобто має місце кількісна та якісна оцінка заподіяної шкоди. Якщо характеризувати «Права, за якими судиться малоросійський народ», то при аналізі статей цього акта, де вказується на ознаки злочину, є дуже цікавий момент: у тих статтях де йде мова про посягання на чужу худобу, вказується вартість різних тварин, наприклад, дворічний віл – півтора рублі, годоване порося – п'ятнадцять копійок, трьохрічна корова – півтора рублі, однорічна – вісімдесят копійок та ін. [4]. У цьому випадку нас будуть цікавити саме об'єктивні ознаки складу злочину. Візьмемо для прикладу главу двадцять другу, пункт 1: «Ніхто чужого табуна коней або стада тварин за потраву займати не повинен, а хто б таке вчинив і одного коня або декількох заморив або привласнив, повинен відшкодувати збитки у подвійному розмірі, а за саме свавілля заплатити три рублі» [5]. Об'єктом посягання в цьому випадку буде власність тієї або іншої особи, а предметом, буде худоба: кінь або будь-яка інша тварина, яка знищується або привласнюється. За вчинене діяння, яке зазначалося вище, настає відповідальність за привласнення або знищення тварини тільки в тому разі, якщо її вік відповідає вимогам закону, а також, якщо вказана її ціна. У цьому випадку, ми можемо зазначити, що мова йде про значущість об'єкту посягання, а також про заподіяння збитків власнику, а саме, про характер заподіяної шкоди.

Виклад основного матеріалу. Реально норма про малозначність діяння почала свій розвиток набагато пізніше. Особливий

вплив на право мали події 1917 року, коли зі зміною влади змінився державний устрій і, зрозуміло, законодавство.

У перших декретах радянської держави поняття малозначності не подавалося, але у ст. 36 Декрету № 2 «Про суд» містилося зазначення про необхідність при застосуванні карної репресії керуватися міркуванням справедливості, не обмежуючись формальним законом, а ст. 23 «Положення про народний суд РРФСР» [6], а також Постанова Українського Радянського уряду «Про введення народного суду» 1918 року надавала суду право за власним переконанням звільняти обвинуваченого від покарання, навіть при встановленні факту порушення закону.

Треба зазначити, що в цей період, велике значення мали суб'єктивні ознаки: соціальне походження суб'єкта, сімейне становище, мотиви і мета злочину [7]. Цей факт заслуговує уваги тому, що при аналізі об'єктивних та суб'єктивних ознак вирішується, які саме ознаки визначають діяння як малозначне.

Взагалі матеріальне визначення злочину подавалося вже в перших декретах радянської влади. Злочином вважалося таке суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність), яке посягало на радянський суспільний лад, соціалістичний правопорядок, соціалістичну власність, особу та її права [8]. Саме таке визначення злочину стало основою для розвитку ідеї про відносність злочину. Особливий інтерес у цьому відношенні є вказівка у ст. 16 «Керівних начал по кримінальному праву РРФСР» про некараність винного, якщо він, або діяння, яке він вчинив, втратили небезпечність для цього ладу. У перші місяці після видання Керівних начал НКЮ УРСР рекомендував судовим установам керуватися ними «в порядку революційної правосвідомості», а четвертого серпня 1920 року Керівні начала були офіційно введені в дію на території України і набули повсюдного застосування [9]. Зазначене правило також було сформульовано у ст. 6 проекту КК 1920 року, який виробила Комісія загальноконсультаційного відділу Народного комісаріату юстиції [10]. Але проекту КК 1920 року не судилося стати законом – час законодавчого регулювання ще не настав.

У резолюції I Всеукраїнського з'їзду діячів юстиції, який відбувся 19–23 січня 1922 року, говорилося, що треба поширити на територію УРСР з метою єдності каральної політики спільний з РРФСР Кримінальний кодекс, єдиний для всіх судів. 23 серпня

1922 року ВУЦВК прийняв постанову, відповідно до якої Кримінальний кодекс УРСР набрав чинності з 15 вересня 1922 року. ВУЦВК встановив, що з набуттям чинності Кримінального кодексу УРСР втрачають силу всі раніше видані закони.

Кримінальний кодекс УРСР складався з двох частин: Загальної та Особливої. У Загальній частині, зокрема у ст. 6 КК давалося визначення злочину, як будь-якої суспільно небезпечної дії або бездіяльності, що загрожує основам радянського ладу і правопорядку, встановленому робітничо-селянською владою на перехідний до соціалістичного суспільства період часу [11]. Кодекс не сприйняв положення про право суду звільнити від покарання при не злочинності малозначного порушення. Юристи того часу справедливо оцінювали це як серйозний недолік Кримінального кодексу [12].

Незабаром після прийняття Кримінального кодексу 1922 року НКЮ РРФСР та Верховний Суд республіки дають вказівку не порушувати кримінальні справи про незначні діяння певних категорій (посадових, господарських, військових) [13]. Щодо інших малозначних порушень практика несміливо, але йшла шляхом невизнання їх злочинними за змістом ст. 6 КК РРФСР [20]. Проте практика вимагала виключення кримінальної відповідальності за малозначні діяння при формальному порушенні закону.

Важливою віхою на шляху визначення цього правила став п'ятий з'їзд діячів радянської юстиції, що відбувся у березні 1924 року. Його учасники оцінювали практику засудження за незначні дії, як таку, що не відповідає духові чинного законодавства. З'їзд визнав за можливе декриміналізувати ряд діянь (незаконні лісові поруби, недозволене полювання, рибалка) з наданням їм статусу адміністративних правопорушень [14]. Але потрібним було більш радикальне рішення – вироблення загального положення, що поширювалося б на будь-який вчинок, передбачений Кримінальним кодексом. На другій сесії другого скликання 16 жовтня 1924 року ВЦВК РРФСР прийняв окрему постанову про це [15].

Одночасно сесія реалізувала пропозиції, за які висловився п'ятий з'їзд діячів радянської юстиції. Таким чином, уже в той час було намічено два напрямки вирішення проблеми відповідальності за малозначні діяння: вдосконалення Загальної части-

ни (вироблення загального правила) та зміни Особливої частини Кримінального кодексу (декриміналізація ряду порушень). 9 лютого 1925 року Президія ВЦВК доповнила КПК 1923 року статтею 4-а й пов'язаними з нею статтями 203-а та 222-а про порядок її застосування [16].

Згідно з новелою суд і прокурор мали право відмовити у порушенні кримінальної справи у тих випадках, коли діяння особи, яка притягується до відповідальності, хоча і містить у собі ознаки злочину, передбаченого Кримінальним кодексом, але не може визнаватися суспільно небезпечним (ст. 6 КК) внаслідок своєї незначності, мізерності своїх наслідків і коли порушення кримінального переслідування або подальше провадження справи є очевидно недоцільним (ст. 4-а КПК). Слідчому таке право не надавалося.

Ще до затвердження новели від 9 лютого, Верховний Суд РРФСР, маючи на увазі її проект, у Директивному листі від 14 січня 1925 року, пропонував при передачі до суду ретельно обговорювати питання про наявність складу злочину в діях обвинуваченого з точки зору основних положень Загальної частини Кримінального кодексу, не обмежуючись формальним підходом до вирішення цього питання [17]. До новели 9 лютого 1925 року практика йшла шляхом припинення справ про незначні провини за відсутністю складу злочину у розумінні ст. 6 КК РРФСР. Правильність такого рішення була підтверджена у вищезгаданому Директивному листі Верховного Суду РРФСР від 14 січня 1925 року [18].

Офіційної позиції дотримувалися і теоретики кримінального права. Але одностайності у цьому питанні не було. Незабаром після прийняття новели нарада членів кримінального відділу Мосгубсуду визнала необхідним просити Верховний Суд про можливість виправдання, посилаючись на ст. 4-а КПК [19], тобто визнати в цьому випадку незлочинність діяння, відсутність складу [20]. Так само тлумачилась ця норма і в теорії кримінального права.

Згідно з приміткою ст. 6 КК УРСР 1927 року не є злочином дія, яка, хоча формально і підпадає під ознаки будь-якої статті Особливої частини Кримінального кодексу, але в силу очевидної мало-значності й відсутності шкідливих наслідків позбавлена характеру суспільної небезпеки. Таким чином, для застосування примітки до ст. 6 КК потрібна була наявність двох ознак:

- малозначності дії або бездіяльності;
- відсутність шкідливих наслідків.

Якщо ж мала місце лише одна ознака, примітка ст. 6 КК не застосовувалась. Стаття ж 8 КК стала результатом конкретизації правила, що містилося в останній частині ст. 4-а КПК. Таким чином, положення, що аналізується, набуло самостійного значення і було послідовно вирішено питання про його місце в системі законодавства.

Стовсно ст. 6 КК треба зазначити, що відносно застосування примітки про малозначність у Директиві НКЮ та Верховного Суду РРФСР відзначалося, що норму про малозначність треба тлумачити обмежено й застосовувати виключно за наявності в діях обох вказаних ознак: очевидної малозначності діяння й відсутності шкідливих наслідків [21]. Треба зазначити, що незважаючи на це роз'яснення, в окремих випадках при обґрунтуванні рішення вказувалося лише на одну з ознак, а іноді відповідне формулювання дозволяло зробити висновок, що ознака незначності наслідків охоплюється малозначністю діяння [22]. Подібну практику, яка не відповідала вимогам норми, можна пояснити не зовсім вдалою конструкцією, що розриває два тісно пов'язаних поняття, які повинні об'єднуватися в одне – малозначність діяння. Окремі правознавці звертали увагу на цю недосконалість редакції примітки до ст. 6 КК 1926 року. Підкреслюючи надзвичайність правила, Верховний Суд заключив: «... примітка до ст. 6 КК є лише виходом для деяких випадків, коли формальний підхід до складу злочину погрожує перетворити законний акт судового вироку у власну протилежність, тобто в акт, з точки зору радянської кримінальної політики, явно недоцільний за своєю суттю ...». У цьому вислові дуже цінне застереження від формального підходу до складу злочину, тобто від протиставлення понять складу злочину й суспільної небезпеки діяння. Припинення справ за вказаним мотивом велося вже в порядку п. 5 ст. 4 КПК, тобто за відсутністю складу злочину [23].

Прийняте законодавцем чітке формулювання норм не залишало місця для іншого підходу й вело до відповідного вирішення окремих питань її застосування: межі дії, суб'єкти, можливість застосування в будь-якій стадії процесу, припустимість відмови

обвинуваченого від застосування цієї норми, наслідки застосування тощо.

Примітка до ст. 6 КК також поширювалася на діяння будь-якої категорії. Єдина заборона, якою одночасно зі змінами в законодавстві була доповнена ст. 10 КПК, стосувалася справ приватного обвинувачення. І це показово в порівнянні зі ст. 4-а КПК, обмеження до застосування якої було все ж не одиничним. Очевидно, що стабілізація суспільних відносин обумовила більш тверду законодавчу позицію по визначенню сфери дії норми [24]. Велику кількість становили справи про посадові злочини. По підробках і розтратах в Інструктивному листі Верховного Суду РРФСР № 2 1926 року «Про статтю 6 КК» для розмежування злочинних і незлочинних діянь зазначався орієнтовний кількісний критерій – приблизно десять карбованців [25]. Вироблення стандарту оцінки в числовому вираженні також слід пов'язувати з позитивними економічними змінами в країні.

Пізніше у КПК УРСР, який набрав чинності з 15 жовтня 1927 року, було також значно розширено право слідчого у вирішенні питання про віддання обвинуваченого до суду, чи про припинення кримінальної справи [26]. Більш послідовно питання вирішене у чинному законодавстві, що надає можливість суду, прокурору, слідчому, органу дізнання у випадках, які розглядаються як умови у порушенні кримінальної справи, так і припинити її в силу відсутності складу злочину.

Якщо характеризувати випадки незастосування норми про малозначність взагалі, доцільно було б звернутися до роботи Голякова І. Т. «Кримінальне право», де він зазначав, що стосовно Кримінального законодавства РРФСР не може бути застосована примітка до ст. 6 КК у таких випадках: стосовно тяжких злочинів (тяжкими злочинами в цьому випадку вважалися, перш за все, контрреволюційні злочини, замах на вбивство та замах на згвалтування; цікавим моментом є те, що Голяков І. Т. вважав, що можуть існувати випадки, коли замах як на вбивство, так і на згвалтування можуть й не нести тяжких наслідків, але в будь-якому разі малозначними ці злочини бути не можуть); закон не допускає припинення на підставі примітки до ст. 6 КК так званих справ приватного обвинувачення. Це справи, що порушуються самими потерпілими, та лише від потерпілого може залежати

припинення справи у випадку примирення з обвинуваченим; не може бути застосована примітка до ст. 6 КК у випадках, коли стаття Особливої частини КК безпосередньо передбачає відповідальність при вказаних в примітці ознаках; не могла бути застосована норма і у випадках, коли в діянні містяться ознаки, які відмежують злочин від іншого правопорушення, що переслідуються в адміністративному та судовому порядку; з 1940 року не могло розцінюватися як малозначне діяння, прогул без поважних причин більш ніж на 20 хвилин після початку роботи, якщо строк запізнення менший за 20 хвилин, особа несе відповідальність за дисциплінарним законодавством [27].

Якщо говорити про перші чотири випадки, то ми можемо допустити, що такі ж винятки мали місце і в Кримінальному кодексі УРСР, оскільки практика застосування законодавства як у РРСФР, так і в УРСР, як і саме радянське кримінальне законодавство, мали однакові риси, у всякому випадку щодо Загальної частини Кримінального кодексу.

Загальносоюзне законодавство до 1929 року не містило норми, яка була б подібна тій, що передбачена у ст. 6 КК РРФСР та УРСР. Але цю прогалину Ісаєв М. М. вважав абсолютно випадковою. На його думку: «...якби не така коротка відстань між прийняттям ВЦВК постанови від 16 жовтня 1942 року (в цей час проекти Основних начал були вже розроблені союзною РНК) і сесією ЦВК Союзу, на якій обговорювалися Основні начала й Основи, ст. 6 Основ кримінального судочинства Союзу і союзних республік поповнилися б відповідним пунктом...» [28].

Автори проекту Кримінального кодексу СРСР 1935 року, розробленого Всесоюзним інститутом юридичних наук, намагались усунути розходження в законодавстві, включили в ст. 9 норму про малозначність, яка збігалася зі змістом норми про малозначність КК РРФСР [28] та УРСР. Але проект не став законом. Тільки у 1958 році ця норма з'явилася в загальносоюзному законодавстві в такій редакції: «Не є злочином дія або бездіяльність, яка формально і містить в собі ознаки будь-якого діяння, що передбачене законом, але в силу малозначності не являє собою суспільної небезпеки» [29].

Важливим також є питання про місце малозначного діяння у класифікації протиправних посягань. Якщо брати Кримінальне

законодавство Союзу РСР та союзних республік, то підставою такої класифікації була важливість об'єкту посягання та спосіб злочинного посягання на нього. Таким чином, класифікація про-типравних посягань була такою:

- 1) тяжкі злочини (ст. 7-1 КК);
- 2) ті, що не є великою суспільною небезпечністю;
- 3) малозначні діяння [30].

Висновки. Якщо говорити про сучасну класифікацію проти-правних посягань, можна зазначити, що вона відрізняється від класифікації радянського кримінального законодавства саме в тому, що в її систему вже не входять малозначні діяння.

У Кримінальному кодексі України 2001 року поняття мало-значності діяння надається у ч. 2 ст. 11 КК. Відповідно до диспо-зиції не є злочином дія або бездіяльність, що хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого цим кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тоб-то не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі. Головним у цьому визначенні є вказівка на те, що малозначне діяння не є злочином, не становить суспільної небезпеки, наявність якої є однією з оз-нак злочину.

Список використаних джерел

1. Хрестоматія з історії держави і права України / укладачі Гон-чаренко В. Д., Рогожин А. Й., Святоцький О. Д. Київ: Ін Юре, 2000. С. 58–83.
2. Там само. С. 58.
3. Слабченко М. Як судився малоросійський народ. *Київська старовина*. 1994. № 1. С. 44.
4. Хрестоматія з правознавства / укладачі Козинцев І. П., Козаче-нко Л. М. Київ: Юрінком Інтер, 1998. С. 45–46.
5. Там само. С. 44.
6. Сборник документов по истории уголовного законодательства СССР: 1917–1952 гг. Москва: Госюриздателство, 1953. С. 22–23.
7. Історія держави і права УРСР: в 3 т.: 1917–1967 рр. / під ред. Бабій Б. М. Київ: Наукова думка, 1967. Т.1: 1917–1937 рр. С. 202.
8. Там само. С. 204.
9. Там само. С. 321.
10. Исаев М. Общая часть уголовного права РСФСР. Ленинград: Госиздат-во, 1925. С. 177.

11. Історія держави і права УРСР: в 3 т.: 1917–1967 рр. / під ред. Бабій Б. М. Київ: аукова думка, 1967. Т.1: 1917–1937 рр. С. 465.
12. Истрин А. Я. Развитие советской уголовной политики. Москва: Гос. издат-во, 1993. С. 155.
13. Циркуляр Наркомюста РСФСР № 83 от 23 сентября 1922 р. Приказ по Народному Комиссариату Рабоче-Крестьянской Инспекции № 91 «О рассмотрении дел в отношении мелких должностных правонарушений в административном порядке». *Еженедельник советской юстиции*. 1922. № 37–38. С. 49.
14. Резолюция пятого Всероссийского съезда деятелей советской юстиции в докладе т. Брандербургского. *Еженедельник советской юстиции*. 1924. № 12–13. С. 304–307.
15. Постановление второй сессии РСФСР второго созыва. Вторая сессия. Бюллетень № 9. Москва-Кремль: изд-во ВЦИК, 1924. С. 439.
16. Постановление ВЦИК и РНК РСФСР от 9 февраля 1925 г. «О дополнении ПК ст.ст. 4-а, 203-а, 222-а» // Собрание НПА. 1925. № 9. Ст. 68.
17. Директивный лист Верховного Суда РСФСР от 14.01.25. *Еженедельник советской юстиции*. 1925. № 5. С. 124–125.
18. Гродзинский М. Начала целесообразности в обвинении. *Вестник советской юстиции*. 1926. № 12. С. 361.
19. Совещание членов Уголовного отдела Мосгубсуда. *Пролетарский суд*. 1925. № 7. С. 202.
20. Кронберг Я. Вперед или назад. *Еженедельник советской юстиции*. 1926. № 7. С. 202.
21. Крыленко М. Пределы применения ст. 4-а. *Еженедельник советской юстиции*. 1927. № 2. С. 44.
22. Дурманов Н. Д. Понятие преступления. Москва–Ленинград: Издат. Академии наук СССР в Москве (Институт права), 1948. С. 270.
23. Постановление Пленума Верховного суда РСФСР от 28 июня 1926 г. *Еженедельник советской юстиции*. № 29. С. 909.
24. Кимненс А. Результаты применения окружными судами и нар-судами примечания к ст. 6 и ст. 8 УК по Уральской области. *Еженедельник советской юстиции*. 1927. № 45. С. 1419.
25. Кимненс А. Результаты применения окружными судами и нар-судами примечания к ст. 6 и ст. 8 УК по Уральской области. *Еженедельник советской юстиции*. 1926. № 50. С. 1414.
26. Історія держави і права УРСР: в 3 т.: 1917–1967 рр. / під ред. Бабій Б. М. Київ: Наукова думка, 1967. Т.1: 1917–1937 рр. С. 537.
27. Уголовное право: учебник для юридических школ / под ред. Голякова И. Т. Москва: Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1948. С. 59.

28. Исаев М. Понятие общественной опасности в основных началах уголовного законодательства Союза и союзных республик. *Советское право*. 1925. № 4. С. 58.

29. Основы уголовного законодательства СССР и союзных республик. Ч. 2 ст. 7. Москва: Юридическая лит-ра, 1969, 53 с.

30. Коржанский Н. И. Объект посягательства и квалификация преступлений. Волгоград: Высшая следственная школа МВД, 1976. С. 7.

Леоненко Т. Е.

МАЛОЗНАЧИТЕЛЬНОСТЬ ДЕЯНИЯ В ИСТОРИИ УГОЛОВНОГО ПРАВА И ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ УКРАИНЫ

Статья посвящена рассмотрению понятия истории малозначительности деяния в уголовном праве и законодательстве об уголовной ответственности Украины, определению его признаков, анализу теоретических и практических проблем и путей их разрешения, связанных с применением нормы о малозначительности деяния, а также определению общих понятий, связанных с малозначительностью деяния.

Ключевые слова: малозначительность деяния, общественная опасность, преступные последствия.

Leonenko T. Ye.

INSIGNIFICANCE OF CRIMINAL ACT IN CRIMINAL LAW HISTORY AND LEGISLATION ABOUT CRIMINAL RESPONSIBILITY IN UKRAINE

Consideration of the concept of the act's little significance, definition of its sing, analysis of theoretical and practical problems and ways for their solution connected with the application of the norm on the act's little significance, also, definition of general notions connected with the act's little significance: those of the act's little significance in the history of criminal law and legislation in Ukraine, generaldescription of the act's little significance according to legislation of foreign countries, the questions on correlation between the concept of the act's little significance and decriminalization of illegalencroachment, the questions of correlation between an act of little significance and a non-grave crime, the questions of preventing little significance acts, legislative definition of the norm on little significance, analysis and description of investigation and judicial practice on application of part 2 of article 11 of the criminal code of Ukraine.

Key words: act's little significance, social danger, criminal consequences.